

Civilutskottets betänkande

1980/81:32

om användning av anslaget till Länsstyrelserna för statsbidrag till kostnader för medborgarvittnen

Tidigare beslut om medborgarvittnen

Riksdagen har (prop. 1980/81:13, JuU 1980/81:24) antagit ett förslag till lag om medborgarvittnen. Lagen (1981:000), som träder i kraft den 1 juli 1981, ger kommunerna en rätt, men inte en skyldighet, att utse medborgarvittnen för insyn i den lokala polisverksamheten.

I anslutning till lagstiftningsärendet behandlade riksdagen också motion 1980/81:46 (s) vari bl. a. föreslagits att riksdagen

(2) beslutar att ett system med medborgarvittnen successivt införs,

(3) hos regeringen begär förslag i fråga om utformningen av statsbidraget för medborgarvittnen.

Justitiekommittén hemställde att riksdagen skulle avslå motionen i dessa delar. Reservanterna (s) i justitiekommittén ansåg

dels att utskottet i denna del borde ha anfört:

Som framgår av det föregående finns starka skäl för ett system med medborgarvittnen knutet till polisverksamheten, och riksdagen har under en följd av år ställt sig positiv till förslag om att införa ett sådant system. Mot denna bakgrund kan enligt utskottets mening endast det statsfinansiella läget utgöra skäl mot att nu genomföra systemet över hela landet. Med hänsyn till sakens betydelse bör i linje med vad som uttalas i motion 46 systemet emellertid utan ytterligare dröjsmål byggas ut till att omfatta de tre storstadsdistrikten samt därefter genomföras successivt i övriga polisdistrikt i den takt resurserna medger det. Verksamheten bör finansieras och styras genom statsbidrag. I syfte att hålla kostnaderna nere bör härvidlag som ett riktmärke gälla att verksamheten åtminstone i ett inledande skede koncentreras till de viktigaste funktionerna, dvs. vid arrestintag och känsliga ingripanden såsom husrannsaken i vissa fall. Erforderliga medel, för helt budgetår beräknade till ca 1 milj. kr., torde få anvisas på tilläggsbudget.

Vad utskottet nu uttalat om införande av systemet med medborgarvittnen och om statsbidrag för verksamheten bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottet i motsvarande del borde ha hemställt att riksdagen med bifall till de nämnda motionsyrkandena som sin mening ger regeringen till känna vad sålunda uttalats.

Riksdagen biföll den 1 april 1981 (prot. 1980/81:108, rskr 210) den ovan angivna reservationen.

Utskottet

Riksdagens ovan angivna beslut, såvitt nu är i fråga, innebär bl. a. att ett system med medborgarvittnen utan ytterligare dröjsmål bör byggas ut och t. v. omfatta Stockholms, Göteborgs och Malmö polisdistrikt samt att verksamheten – inom riksdagsbeslutets ram – bör finansieras och styras genom statsbidrag. Kostnaden har beräknats till ca 1 milj. kr. för nästa budgetår.

Efter underhandskontakter med justitieutskottet samt justitie- och kommundepartementen har civilutskottet funnit det lämpligt att anslagsfrågan löses utan att en proposition i ämnet avvaktas. Med hänsyn till medborgarvittnenas avsedda funktion har statsbidragen inte ansetts böra administreras över rikspolisstyrelsen och den lokala polisorganisationen. En lämplig lösning skulle då enligt utskottets mening vara att kostnaden för de beslutade statsbidragen till kommunerna för medborgarvittnen får belasta det till kommundepartementet hörande anslaget till Länsstyrelserna. Riksdagen har (CU 1980/81:24) till Länsstyrelserna under femtonde huvudtiteln för budgetåret 1981/82 anvisat ett förslagsanslag av 1 563 111 000 kr. Av detta belopp har 112 314 000 kr. beräknats för diverse ändamål, varav 36 095 000 kr. till regeringens disposition.

Riksdagen bör ställa erforderliga medel till förfogande på angivet sätt.

Civilutskottet föreslår med hänvisning till det anförda

att riksdagen – med ändring av sitt tidigare beslut (CU 1980/81:24, rskr 193) – till *Länsstyrelserna* under femtonde huvudtiteln för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 564 111 000 kr.

Stockholm den 28 april 1981

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m), Oskar Lindkvist (s), Karin Ahrlund (fp), Lars Henrikson (s), Knut Billing (m), Maj-Lis Landberg (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Dahl (s), Kerstin Andersson i Hjärtum (c), Magnus Persson (s), Margareta Palmqvist (s), Annika Öhrström (c) och Kerstin Ekman (fp).